

**LAAT
NNIET!
(VER)ZUIPEN!**

Programma 'Laat ze niet (ver)zuipen!' (LZNVZ) 2025-2028

Samen bouwen aan een gezonde alcoholvrije
omgeving voor de Zeeuwse jeugd.

Leeswijzer

Deze leesversie van “Programmaplan, Laat ze niet (ver)zuipen! 2025–2028” biedt in beknopte vorm inzicht in de koers, aanpak en ambitie van het programmaplan rondom jeugd en alcoholpreventie in Zeeland.

Het document is bedoeld als toegankelijk leesstuk voor bestuurders, wethouders, beleidsadviseurs en andere betrokkenen die snel de kern van het programma willen begrijpen.

De leesversie vat de belangrijkste onderdelen samen: de noodzaak van het programma, de doelstellingen, de gekozen aanpak en de beoogde resultaten. Zo biedt het handvatten voor beleidskeuzes, bestuurlijke besluitvorming en het voeren van het gesprek over de alcoholpreventie-aanpak in Zeeland.

Als bijlage bevat de leesversie een infographic met actuele cijfers over alcoholgebruik onder jongeren in Zeeland. Deze visuele weergave onderstreept de urgentie van het programma. Een uitgebreide onderbouwing van de cijfers en achterliggende analyses vindt u in het volledige programmaplan.

Voor verdieping, uitvoeringsinformatie en achtergrond kunt u de leesversie combineren met het uitgebreide programmaplan. Samen geven de documenten een compleet beeld van de Zeeuws brede jeugd en alcoholpreventie aanpak.

Onze gezamenlijke missie en visie

Introductie

Sinds **2010** werken de 13 Zeeuwse gemeenten en partners samen aan de preventie van alcoholgebruik onder jongeren.

Doel:
Kennis bundelen, uniform beleid bevorderen en effectieve maatregelen invoeren.

Focus 2025-2028:
Voortbouwen op samenwerking, samenwerking verbreden én onderliggende maatschappelijke normen veranderen.

Onze gezamenlijke missie en visie

Introductie

Kernaanpak

WETEN wat werkt, DELEN wat werkt en DOEN wat werkt.

Onze **missie**: De Zeeuwse jeugd helpen om gezond en kansrijk op te groeien, zonder alcohol(misbruik). Dit doen we door een integrale aanpak, middels samenwerking en verbinding.

Visie: Een samenleving waarin jongeren zonder alcohol kunnen opgroeien door preventie, talentontwikkeling, bewustwording en doeltreffende maatregelen.

Raakvlakken met beleid en programma's:

Lokale en regionale gezondheidskaders.

Gemeentelijke IZA/ GALA-uitvoeringsplannen en regionale ketenaanpakken.

Programma's en thema's zoals OKO (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving), Kansrijke Start, Positieve Gezondheid, Kerngezond en Sterke Lokale Teams

Integrale Veiligheidsplannen en lokaal Jeugd- en Onderwijsbeleid.

Samenwerking Preventie- en Handhavingsplan Alcoholwet en verkeersveiligheid.



Aansluiting op het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) & Nationaal Preventie Akkoord:

Het GALA vormt een belangrijke basis voor de Zeeuwse aanpak door:

- **Preventie centraal te stellen:** Het voorkomen en vroeg signaleren van middelengebruik, zoals alcohol, heeft prioriteit.
 - **Samenwerking te stimuleren:** GALA benadrukt een integrale aanpak waarbij gezondheid, welzijn, onderwijs en sport samenkomen.
 - **Gezondheidsverschillen te verkleinen:** Door jongeren uit alle lagen van de bevolking te ondersteunen bij een gezonde leefstijl.
 - **Gezonde omgevingen te creëren:** Via normveranderingen, zoals alcoholvrije sportverenigingen en evenementen.
 - **Focus op jeugd en jongvolwassenen:** Extra aandacht voor opvoeding en sociale normen in deze ontwikkelingsfase.
-

**DE UITVOERING VAN HET PROGRAMMA
DRAAGT BIJ AAN HET BEHALEN VAN**



DOELEN VAN HET NATIONAAL PREVENTIEAKKOORD



Daling jongeren die
ooit alcohol drinken:
45% → 25%



Halvering zwangeren
die alcohol drinken:
8,9% → 4%



Daling overmatig
alcoholgebruik: 8,9%
→ 5%



80% van de bevolking kent
de gezondheidsrisico's
van alcoholgebruik



100% naleving van de
leeftijdsgrens voor
alcoholverkoop in 2030

Programmastructuur - Wie stuurt en Wie voert uit?

Formeel Opdrachtgever:
De 13 Zeeuwse gemeenten,
vertegenwoordigd door de Stuurgroep 'Jeugd en alcohol'.

Uitvoering:
Functioneel belegd bij het CZW bureau.

Programmacoördinator:
Pascalle de Looff

Programmaondersteuner:
Denise van den Heuvel

Communicatieadviseur:
Maaïke Louwerse

LZNVZ is belegd in de ZSSD
Programmalijn Gezondheid

In samenwerking met:

- 1NUL1
- GGD Zeeland
- Politie Zeeland
- JOGG Teamfit
- 13 Zeeuwse gemeenten

De kracht van samenwerking

LZNVZ is een richtinggevende en verbindende netwerksamenwerking, zonder eigen uitvoeringsbudget.

We bouwen aan een sterk en inclusief netwerk. Succes is afhankelijk van:

1

Bereidheid en capaciteit van gemeenten voor uitvoering.

2

Borging van samenwerkingsafspraken binnen gemeenten.

3

Betrokkenheid, samenwerking en financiering van lokale partners.

Ambitie

1. Jeugd gezond en kansrijk laten opgroeien, vrij van alcohol.
2. Alcoholgebruik onder jongeren (-18) voorkomen.
3. Inwoners die gezonde keuzes kunnen maken in kinderrijke omgevingen.
4. Ouders en opvoeders die het goede voorbeeld geven.
5. Normverandering naar gezonde keuzes als standaard.
6. Alcoholverstrekkers leven de Alcoholwet na (geen verkoop <18, niet doorschenken).

Doel herijken Programmaplan:

- Actualiseren inhoud en inzet
- Integrale kijk op uitvoering en gezamenlijke impact vergroten door meerjarenvisie
- Bestendigen samenwerking en financiering

Voor wie doen we het?

Primaire doelgroepen:

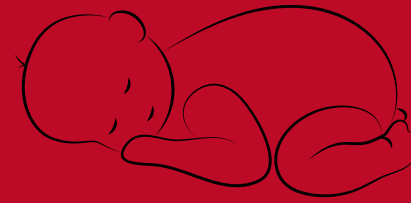
- Jeugdigen (4-18 jaar)
- Jongvolwassenen (18-24 jaar)
- Ouders en opvoeders

Secundaire doelgroepen:

- Professionals in zorg, welzijn en onderwijs
- Verstrekkers van alcohol (sportkantines, horeca, dagattracties)
- Omgevingen (sportverenigingen, evenementenorganisaties)

Gezamenlijke doelen

1. Een alcoholvrije start voor elk kind.



2. Het voorkomen van alcoholgebruik onder jongeren (<18 jaar).



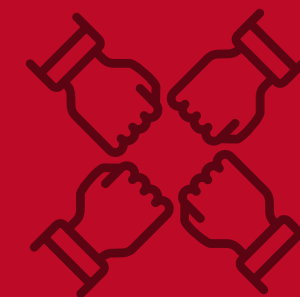
3. Verminderen van risicovol alcoholgebruik bij jongvolwassenen (18-24 jaar).



4. Verhogen van naleving onder alcoholverstrekkers.



5. Versterken van structurele samenwerking en verbindingen.



De Doorlopende Leerlijn

De strategie achter onze gezamenlijke
aanpak

Richt zich op zowel individuele als
omgevingsgerichte interventies.

01

Integrale aanpak
vertaald naar een
'Doorlopende
leerlijn
alcoholpreventie 0-
24 jaar'.

02

Praktisch
hulpmiddel voor
beleidsmakers en
partners.

03

Benadrukt de rol
van de omgeving
(thuis, school, sport,
sociaal).



SAMEN BOUWEN AAN EEN GEZONDE TOEKOMST

"Op basis van de 4 pijlers van effectieve alcoholpreventie bouwen we samen aan een integrale preventieaanpak. In samenwerking met onze uitvoerders: 1nul1, GGD, JOGG (Teamfit), politie, gemeentelijke dienstverlening en het (in)formele netwerk rondom kinderen en jeugd leggen we stevige basis voor een doorlopende leerlijn. Zo zorgen we voor een alcoholvrije en kansrijke omgeving voor de Zeeuwse jeugd.

EFFECTIEVE PREVENTIE



<0-2 JAAR (pre)conceptuele fase en babytijd



- ACTIVITEITEN** ☐ (toekomstig) Ouders ☐ Ouders
- CAMPAGNES** ☐ Zien drinken doet drinken
- PROGRAMMA'S** ☐ Bv GGD ☐ Jeugdverpleegkundigen

2-4 JAAR Peutertijd

- ACTIVITEITEN** ☐ Familie/ opvoeders ☐ Ouders
- CAMPAGNES** ☐ Zien drinken doet drinken
- PROGRAMMA'S** ☐ JOGG



4-10 JAAR Basisschoolleeftijd

- ACTIVITEITEN** ☐ Ouders ☐ Omgeving ☐ Kind
- CAMPAGNES** ☐ Zien drinken doet drinken
- PROGRAMMA'S** ☐ JOGG (-Teamfit) ☐ Opgroeien in een Kansrijke Omgeving



- ACTIVITEITEN** ☐ Ouders ☐ Omgeving ☐ Kind
- CAMPAGNES** ☐ NIX18 ☐ BOB
- PROGRAMMA'S** ☐ JOGG (-Teamfit) ☐ Opgroeien in een Kansrijke Omgeving ☐ Helder op School



10-16 JAAR De puber/ (pre)adolescentie

DOORLOPENDE LEERLIJN ALCOHOLPREVENTIE



- ACTIVITEITEN** ☐ Ouders ☐ Omgeving ☐ Kind
- CAMPAGNES** ☐ IkPas ☐ NIX18 ☐ BOB ☐ Responsible Young Drivers
- PROGRAMMA'S** ☐ JOGG (-Teamfit) ☐ Opgroeien in een Kansrijke Omgeving ☐ Helder op School



16-18 JAAR De Adolescentie

- ACTIVITEITEN** ☐ Jongvolwassene ☐ Omgeving
- CAMPAGNES** ☐ IkPas ☐ BOB ☐ Responsible Young Drivers
- PROGRAMMA'S** ☐ JOGG-Teamfit ☐ Opgroeien in een Kansrijke Omgeving



18-24 JAAR De jong volwassenheid

Resultaten

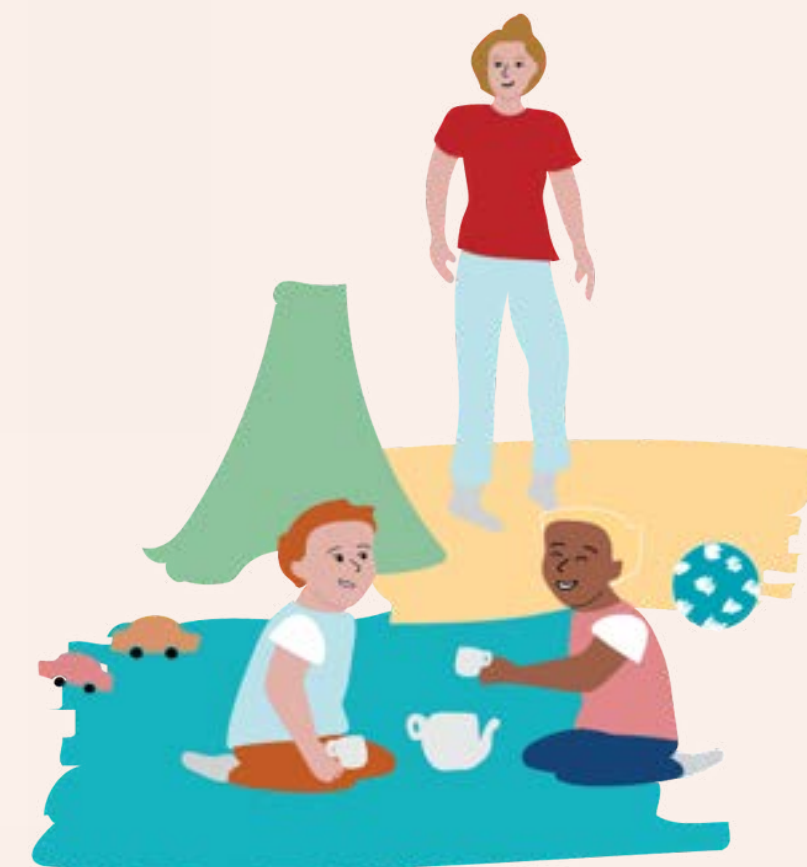
Doelstelling 1: Een alcoholvrije start voor elk kind

Beoogde resultaten

- Beschikbare en eenduidige informatie voor zwangere vrouwen
- Bewustwording bij (toekomstige) ouders
- Alcoholvrije kinderomgevingen
- Meer gezonde alternatieven op evenementen
- Samenwerking met 'Kansrijke Start'

Metingen

- Monitor verloskundigen & GGD
- Evaluaties voorlichtingen
- Aantal alcoholvrije evenementen
- Registratie gezonde alternatieven
- Samenwerkingsmonitoring





Wie doet wat?

- **Jeugdverpleegkundigen GGD:** Informeren, screenen, voorlichten.
- **Gemeenten:** Beleid, communicatie inwoners, voorwaarden, handhaving.
- **GGD:** Coördinatie, interventies, delen campagnes, monitoring.
- **Huisartsen/Verloskundigen/Kraamzorg:** Signaleren, voorlichten, doorverwijzen.
- **1NUL1:** Voorlichten en informeren, Zien Drinken Doet Drinken (ZDDD) campagne, moeder-baby interventie, samenwerking Kansrijke Start.
- **Horeca/Evenementen:** Alcoholvrije alternatieven, zones.
- **Ouders/Opvoeders:** Verantwoordelijkheid, voorbeeldgedrag.
- **Politie:** Signaleren, jeugdveiligheidsoverleg.

Resultaten

Doelstelling 2: Voorkomen van alcoholgebruik onder jongeren (<18 jaar)

Beoogde resultaten:

- Ouders maken bewuste keuzes
- Alcoholvrije evenementen/dagattracties
- ⚽ Actieve inzet sportverenigingen
- Voldoende inzet op weerbaarheid en talentontwikkeling jongeren
- Normverandering & naleving leeftijdsgrens
- Handhaving Alcoholwet
- MBO-doelgroepen bereikt
- Structurele samenwerkingen

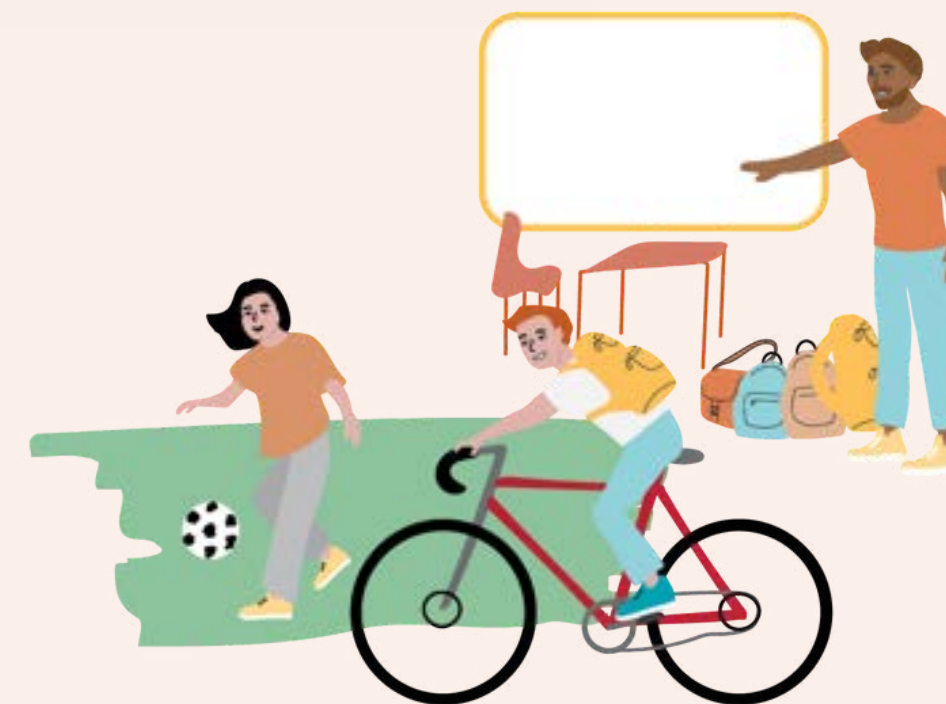
Metingen:

- Ouderavonden & vragenlijsten
- Alcoholvrije afspraken & handhaving
- ⚽ Verenigingsmonitor
- GGD-onderzoek weerbaarheid
- Nalevings- en trendanalyses
- Impact campagnes & IkPas
- Vastlegging partnerschappen



Wie doet wat?

- **Ouders/Opvoeders:** Verantwoordelijkheid, ZDDD-campagne, alcoholvrije omgeving.
- **Gemeenten:** Beleid, handhaving, samenwerking met lokale partners, communicatie inwoners.
- **1NUL1:** Preventieactiviteiten (ouderavonden, Alcoholpoli, trainingen, campagnes).
- **GGD:** jeugdgezondheidszorg, data-analyse.
- **Scholen:** Bewustwording, uitvoering programma's (Helder op School).
- **Sportverenigingen:** Alcoholpreventie (BOB-Sport), alcoholvrije omgeving (JOGG Teamfit).
- **Jongeren-/Welzijnswerk:** Ondersteuning gezonde keuzes, weerbaarheid.
- **Politie:** Signaleren, jeugdveiligheidsoverleg, handhaving ondersteunen (APV).
- **ROVZ:** BOB Sport campagne, inzet Responsible Young Drivers (RYD).





Resultaten

Doelstelling 3: Verminderen van risicovol alcoholgebruik bij jongvolwassenen (18-24 jaar).

Beoogde resultaten:

- Bewustwording voorbeeldrol ouders
- ⚽ Sportclubs doen mee aan preventie
- Jongvolwassenen weerbaar
- Doorschenkgeregels nageleefd
- Studenten & werkgevers bereikt
- Bekendheid met preventietools
- Meer alcoholvrije alternatieven
- Structurele samenwerking

Metingen:

- Evaluatie campagnes & thema-avonden
- ⚽ Monitoring sportverenigingen
- GGD-gedragsmetingen
- Handhaving doorschenken
- Campagne-impact & IkPas
- Registratie alternatieven & platformgebruik

Wie doet wat?



- **Ouders/Opvoeders:** Blijven stimuleren gezonde keuzes, voorbeeld geven, gesprek aangaan.
- **Jongvolwassenen:** Bewuste keuzes maken, voorbeeldrol.
- **Gemeenten:** Beleid, communicatie voor inwoners, voorwaarden alcoholvrije evenementen.
- **1NUL1:** Preventieprogramma's (Moti-4, CRAFT), campagnes (IKPAS, ZDDD).
- **GGD:** Ondersteuning campagnes, monitoring.
- **Scholen/Universiteiten:** Bewustwording, gezondheidsbeleid.
- **Sportverenigingen:** Alcoholvrije alternatieven, verantwoord beleid.
- **Horeca/Evenementen:** Alcoholvrije alternatieven, verantwoord beleid.
- **JOGG Teamfit:** Aanpak op omgevingen, bijdragen campagnes.
- **ROVZ:** BOB Sport campagne, inzet RYD.

Resultaten

Doelstelling 4: Verhogen van naleving onder alcoholverstrekkers.

Beoogde resultaten:

- Alcoholvrije settings bij jongerenactiviteiten
- ⚽ Sportverenigingen in actie
- Strikte naleving leeftijdsgrens
- Handhaving & toezicht Alcoholwet
- Minder overmatig alcoholgebruik jongvolwassenen
- Samenwerking horeca & handhaving

Metingen:

- Rapportages gemeenten
- ⚽ Deelname preventie sportverenigingen
- Nalevingsonderzoeken & GGD-data
- Handhavingsrapportages
- Samenwerkingsdata LZNVZ



#NIXnodig



Wie doet wat?

- **Gemeenten:** Beleid, handhaving Alcoholwet, ondersteuning verstrekkers.
- **GGD:** Ondersteuning campagnes, monitoring.
- **1NUL1:** IVA-trainingen, ondersteuning campagnes (NIX18).
- **Horeca/Sportorganisaties en overige alcoholverstrekkers:** Naleving wetgeving (NIX18), alcoholvrije opties.
- **Politie/Handhaving:** Monitoren, handhaven Alcoholwet.
- **ROVZ:** BOB Sport campagne.



#NIXnodig





Resultaten

Doelstelling 5: Versterken structurele samenwerking, eenduidige uitvoering en verbinding

Beoogde resultaten:

- Stevig partnernetwerk
- Gezamenlijk uitvoeringsprogramma
- Koppeling met andere beleidsthema's
- Duidelijke rollen voor partners
- Meer betrokken partijen
- Effectief communicatieplatform

Metingen:

- Samenwerkingsmonitoring
- Aantal gekoppelde thema-initiatieven
- Platformgebruik & kennisdeling
- Registratie actieve netwerken
- Evaluatie samenwerkingen & campagnes

Wie doet wat?



- **Gemeenten:** Voorwaarden creëren, samenwerking bevorderen, koppelen aan andere thema's.
- **GGD:** Coördinatie, ondersteuning, kennisdeling, monitoring.
- **1NUL1/JOGG-Teamfit:** Inhoudelijke ondersteuning, gezamenlijke campagnes, integrale aanpak.
- **Jongerenwerk/Scholen:** Betrekken jongeren en ouders, lokale samenwerking versterken.
- **Politie:** Handhaving, signaleren, samenwerken.
- **Horecaondernemers:** Naleving afspraken en alcoholwetgeving, bewust alcoholbeleid voor eigen personeel.

Communicatiestrategie

Doel

De communicatiestrategie ondersteunt het behalen van de vijf programmadolstellingen en stimuleert bewustwording, gedragsverandering, naleving van regels en versterkt samenwerking tussen partners. Ook bevordert het de actieve betrokkenheid van inwoners.

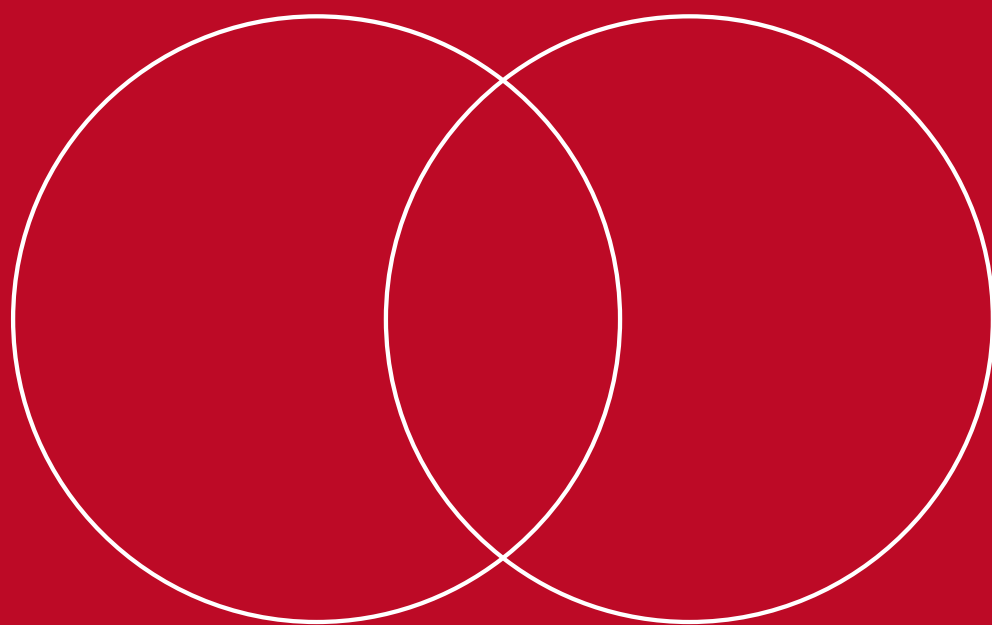
Kernpunten

- Doelgroepen: Toekomstige ouders, jongeren (<18), jongvolwassenen (18-24), alcoholverstrekkers, samenwerkingspartners en andere inwoners/ kindrijke omgevingen.
- Aanpak: Informeren, motiveren en activeren via gerichte boodschappen en passende communicatiemiddelen.
- Samenwerking: stimuleren via een communityplatform.
- Inclusiviteit: Communicatie is begrijpelijk en toegankelijk voor iedereen.
- Verankering: Gebruik van bestaande campagnes (NIX18, Zien Drinken Doet Drinken, IkPas, BOB-Sport) en koppeling met regionale programma's.
- Inwonerparticipatie: Actieve betrokkenheid van inwoners via dialoogsessies, lokale initiatieven en jongerenpanels.

Resultaat

Een samenhangende, effectieve en breed gedragen alcoholpreventieaanpak die bijdraagt aan een gezonde en alcoholbewuste leefomgeving in Zeeland.

Essentiële voorwaarden voor gezamenlijk succes



- **Betrokkenheid en Eigenaarschap:** Gezamenlijke verantwoordelijkheid binnen gemeenten en met partners.
- **Optimalisatie en Innovatie:** Focus op wat werkt (preventie, interventie, gezonde omgeving, talentontwikkeling).
- **Datagedreven Werken:** Gebruik van data en monitoring voor gerichte aanpak.
- **Communicatie als belangrijk middel:** Krachtige communicatie voor normverandering en bewustwording.
- **Netwerksamenwerking:** Kennisdeling en inspiratie binnen een actief netwerk.
- **Participatie van Inwoners:** Actieve betrokkenheid, input en eigenaarschap van inwoners.
- **Inclusiviteit:** Streven naar inclusiviteit in alle interventies.

Toekomstbestendigheid & Positionering LZNVZ (2025–2028)

Doel: duurzame verankering van jeugd en alcoholpreventie in Zeeland

In 2028: eindevaluatie op impact & samenwerking.
Focus op **borging** en **toekomstbestendige
positionering**.

Onderzoeken koppeling IZA/ GALA:

- Koppeling met de 5 Zeeuwse ketenaanpakken (o.a. gezonde jeugd, gezonde leefstijl)
- toewerken naar een integrale en structurele preventieaanpak
- Versterkte samenhang en impact binnen het Zeeuwse gezondheidsbeleid.

Evaluatie en besluitvorming 2028

- De Stuurgroep heeft als opdracht meegegeven te onderzoeken hoe de regionale samenwerking en het uitvoeren van het gezamenlijke programmaplan bijdraagt aan het terugdringen van alcoholgebruik onder jongeren, met aandacht voor programmadoelstellingen, uitvoering, samenwerking en structurele borging/ positionering (= IMPACT).
- De methode voor impact- en/of effectmeting wordt nog bepaald; afhankelijk van de wenselijke en haalbare scope volgt een onderbouwd advies en kosteninschatting, waar de Stuurgroep nog een besluit over moet nemen.

Begroting

01

Wat wordt gedekt uit de gemeentelijke bijdrage (13 gemeenten)?

Programmacoördinator (24 uur/week) → €76.587

Werkbudget (communicatie, bijeenkomsten, bijscholing) → €8.000

Aanpak NIX18 & Nalevingsonderzoek → €75.000

Monitoring en Evaluatie → pm

Totaal : €159.587

02

Gedekt uit bestaande uitvoeringsmiddelen CZW bureau

Secretariaat (16 uur/week)

Communicatieadviseur (8 uur/week)

Overhead personeel

Toelichting extra inzet versterking uitvoering



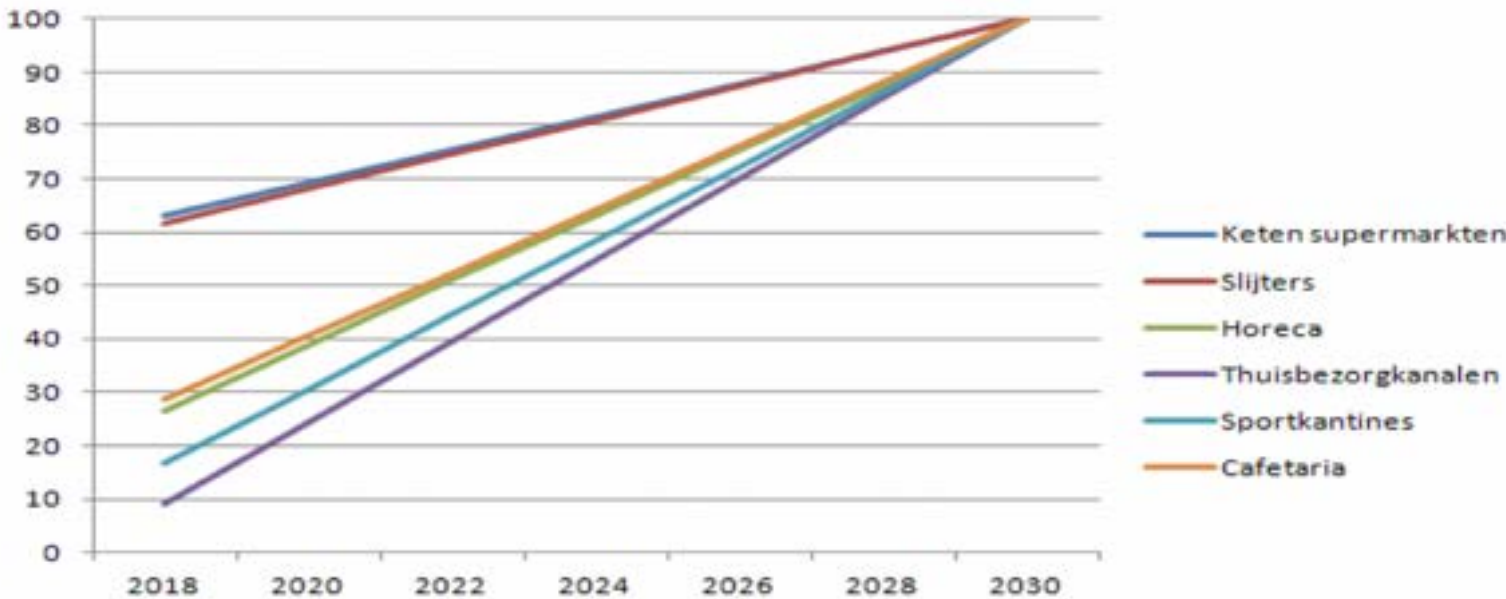
Versterking uitvoering:

Huidig werkbudget: €5.000 per jaar
Voorgesteld budget: €8.000 per jaar

Noodzakelijk voor:
Website & communicatiemiddelen
Organisatie van bijeenkomsten & inspiratiesessies

Bron: Nationaal Preventieakkoord (2018)

Figuur 3 Mate van naleving van de leeftijdsgrens bij verstrekking van alcohol



	2018	2020	2022	2024	2026	2028	2030
Keten supermarkten	63,3	69,4	75,5	81,6	87,7	93,8	100
Slijters	61,8	68,2	74,6	81	87,4	93,8	100
Horeca	26,6	38,8	51	63,2	75,4	87,6	100
Thuisbezorgkanalen	9,1	24,3	39,5	54,7	69,9	85,1	100
Sportkantines	16,7	30,6	44,5	58,4	72,3	86,2	100
Cafetaria	28,6	40,5	52,4	64,3	76,2	88,1	100

Aanpak NIX18 en Preventie- & Handhavingsplannen

Huidig budget = volledig naar nalevingsonderzoek
Extra nodig: €25.000 per jaar

Voor:
Toetsing op doorschenken
Uniforme regionale opvolging van resultaten om streefdoelen te behalen
Gerichte inzet op o.a. sportomgevingen

Resultaat: Samenwerking verstevigd en gerichte opvolging van nalevingsonderzoek met inzet van externe expertise en gerichte acties om streefdoelen (Nationaal Preventie Akkoord) te behalen.

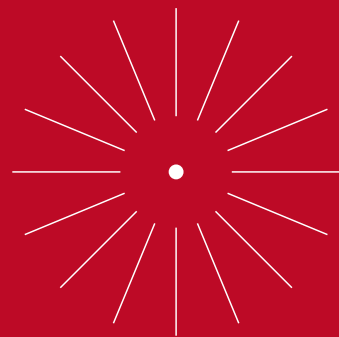
Vervolg en besluitvorming

Hoe verder?

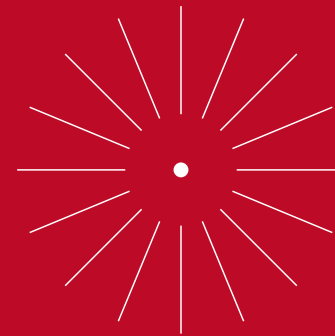
- > 3 juli → OZO, toelichting en doorgeleleiding naar colleges.
- > Q3 → Besluitvorming op herijkte Programmaplan LZNVZ (2025–2028)
 - Programma 'Laat ze niet (ver)zuipen!' is tot en met 2028 geborgd (besluitvorming over voortzetting is op dit moment niet aan de orde).
 - Wel besluit nemen over:
 - Het vaststellen van het Programmaplan Jeugd en Alcoholpreventie Zeeland (LZNVZ) 2025–2028, met instemming op de gezamenlijke ambitie en het belang van samenwerking in de uitvoering.
 - Aangepaste begroting 2025–2028
 - Kennis te nemen van het plan voor monitoring en evaluatie van het Programmaplan in 2028, inclusief het voornemen om de impactmeting nader uit te werken
- > Q4 → Borging samenwerkingsafspraken en uitvoering Programmaplan

Gezamenlijk commitment

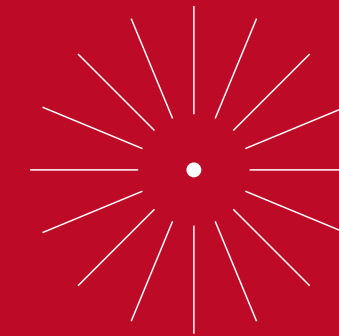
**LAAT
NNIET!
(VER)ZUIPEN!**



Het bereiken van een
gezonde alcoholvrije
omgeving voor de
Zeeuwse jeugd is een
**gezamenlijke
verantwoordelijkheid.**



Actieve betrokkenheid en
gedeeld eigenaarschap
zijn essentieel voor
succes.



Laten we ons
gezamenlijk inzetten
om de doelen van dit
programmaplan te
realiseren.

**LAAT
NNIET!
(VER) ZUIPEN!**

Nog eens luisteren naar de bedoeling van het
Programmaplan?

Klik dan hier
en luister naar de door AI gemaakt podcast
over ons Zeeuwse Programmaplan.
(7,5 minuten)